

ЦИЛЮРИК Р. А.,
аспірант кафедри земельного та аграрного права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА

На сьогодні існують певні суперечності в розумінні термінів органічного землеробства та органічного виробництва. Дуже часто в наукових публікаціях ці терміни вживають, як синоніми, не розмежовуючи їх. Це призводить до плутанини в застосуванні правових норм, незручностей в розумінні правової природи цих схожих та тісно пов'язаних між собою за своєю сутністю явищ.

У літературі висловлюються думки стосовно розуміння визначення органічного землеробства. Автори, фахівці з різних галузевих наук, не пов'язаних із правом, фактично ототожнюють органічне землеробство та органічне виробництво.

Так, Милованов Є.В. вважає, що органічне землеробство – це система виробництва сільськогосподарської продукції, яка забороняє або значною мірою обмежує використання синтетичних комбінованих добрив, пестицидів, регуляторів росту та харчових добавок до кормів при відгодівлі тварин [1, с. 257]. З цією позицією навряд чи можливо повністю погодитись, адже автор ототожнює використання земель та господарську діяльність з виробництва сільськогосподарської продукції. Відповідно до ч.1 ст. 22 Земельного Кодексу України, землями сільськогосподарського призначення визнаються землі, надані для виробництва сільськогосподарської продукції, здійснення сільськогосподарської науково-дослідної та навчальної діяльності, розміщення відповідної виробничої інфраструктури, у тому числі інфраструктури оптових ринків сільськогосподарської продукції, або призначені для цих цілей. Отже, як визначено у законодавстві, виробництво сільськогосподарської продукції можливе лише у процесі безпосереднього використання земель сільськогосподарського призначення. Як наслідок, органічне виробництво здійснюється у межах сільськогосподарського землекористування.

В. В. Скальський підкреслює, що основна ідея органічного землеробства передбачає фактично повернення до першоджерел ведення сільського господарства, а саме – мінімальний обробіток ґрунту й повну відмову від застосування агрохімікатів та мінеральних добрив [2, с. 50]. Тобто, автор виділяє два основних аспекти ведення органічного землеробства: ведення сільського господарства та обробіток ґрунту. Говорячи стосовно ведення сільського господарства, то знову ж таки слід звернутися до земельного законодавства. Воно, зокрема, передбачає що сільське господарство можуть вести різні суб'єкти, серед яких виокремлюються фермерські господарства, сільськогосподарські виробничі кооперативи, особисті селянські господарства, інші сільськогосподарські підприємства. Це визначено у відповідних нормативно-правових актах. Так, ст.1 Закон України «Про фермерське господарство», визначаючи поняття та основи діяльності цього суб'єкта,

встановлює необхідність здійснення відповідної діяльності на земельній ділянці, а вже ст. 22 Земельного кодексу України передбачає, що фермерське господарство – це суб'єкт сільськогосподарського землекористування. Аналогічним чином це стосується й інших суб'єктів, які займаються сільськогосподарською діяльністю. Отже, аналізуючи наведене визначення, можна стверджувати, що органічне землеробство фактично нерозривно пов'язане використанням земельних ділянок сільськогосподарського призначення.

Ще одним доказом необхідності використання земель сільськогосподарського призначення у процесі органічного землеробства виступають й згадки про обробку ґрунту. Варто підкреслити, що відповідно до законодавства систематичний обробіток ґрунту виступає однією із ознак використання земель сільськогосподарського призначення.

Якщо звернутися до спеціальної земельно-правової літератури, то можна зробити схожі висновки. Так, П.Ф. Кулинич вважає, що в доктрині земельного права розуміють сертифіковані відповідно до вимог вирощування органічної продукції земельні ділянки сільськогосподарського призначення, які перебувають у власності чи користуванні суб'єктів господарювання, що вирощують чи мають намір вирощувати та реалізовувати органічну продукцію, а також знаходяться у стані постійного сертифікаційного моніторингу з боку споживача через систему організацій з метою забезпечення відповідності якості земель органічних господарств критеріям якості органічної та екологічно чистої продукції (3, с. 540).

Тобто, автор також підкреслює, що органічне землеробство - це вид використання земель сільськогосподарського призначення. Підтверджує це й С.В. Хомінець, яка вважає землеробство комплексом агротехнічних, меліоративних, організаційних та інших заходів.(4, с. 124).

Беручи до уваги наведене, можна зробити висновок, що органічне землеробство являє собою використання земельних ділянок сільськогосподарського призначення без застосування пестицидів агрохімікатів та інших хімічних сполук у тому числі добрив, з метою вирощування органічної сільськогосподарської продукції землеробства.

Список використаних джерел:

1. Милованов Є. В. Органічне сільське господарство: перспективи для України / Є. В. Милованов // Посібник українського хлібороба за 2009 р.: наук.-практ. зб. Ін-ту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва. – Х., 2009. – С. 257-260.
2. Скальський В. В. Органічне землеробство: проблеми та перспективи / В. В. Скальський // Економіка АПК. – 2010. – № 4. – С. 48-53.
3. Кулинич П.Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: моногр.П.Ф. Кулинич, -К.: Логос, 2011.- 688 с.
4. Хомінець С.В. Правове забезпечення підвищення родючості ґрунтів: монографія, Хомінець С.В., Харків 2016.- 124.